

La bossa contra la vida d'un rei Mides jueu

Quim Pérez

Primera de tot, cinc cèntims de mitologia grega. El rei Mides de Frígia va socórrer el sàtir Silé, company de Dionís, déu del vi. Com a recompensa, Dionís li va concedir un desig. Mides va demanar-li poder convertir en or tot el que toqués. Aquest poder va esdevenir la font de la seva desgràcia, ja que fins i tot els aliments que l'havien de saciar es convertien en figures d'or. Mides, penedit de la seva ambició, va renunciar a aquesta gràcia divina i va viure amb humilitat la resta dels seus dies.

Irène Némirovsky actualitza aquest relat mític –només cal fixar-se en el cognom del protagonista–, però ho fa portant l'aigua al seu molí literari. És a dir, situant-lo en un àmbit familiar ple de tensions, més aviat camp de batalla que niu acollidor, i amanint-lo amb el destí fatalment errant i perseguit del poble jueu; que l'escriptora obvia a bona part del text per fer-lo aparèixer en el desenllaç. Amb la seva primera novel·la escrita en francès i publicada el 1929 va obtenir un èxit immediat.

No costa gens veure en els dos personatges principals un retrat fidel dels progenitors d'Irène Némirovsky. Aquesta lectura autobiogràfica també és extensible a les altres dues novel·les publicades en català. De fet, la família protagonista de l'exquisida *nouvelle* *El ball* (La Magrana, 2005) és pastada a la de *David Golder*.

Golder és un banquer rus emigrat al París del 1926. La seva relació amb el món està mediatitzada pels diners. Tant és així que els amics i coneguts en comptes de preguntar-li com li va la vida li pregunten com li van els negocis. Si la vida humana es pogués reduir a simples transaccions de capital, l'existència de David Golder en seria un exemple paradigmàtic. Némirovsky excel·leix a l'hora de mostrar com totes les relacions que Golder estableix amb el món i els humans tenen els diners com a intermediaris. Golder és un triomfador encara que el seu gran però únic triomf és només econòmic. La seva dona és un personatge insofrible, capriciosa al màxim i insaciable en el seu afany de riquesa. Prefereix exposar el marit a una mort segura perquè continuï viatjant i fent negocis en lloc que reposti de l'atac d'angina de pit que ha patit i la gravetat del qual li oculta. La filla, Joy, és una cabreta boja mimada pel pare i odiada per la mare que té un comportament exclusivament hedonista.

Golder, als seus seixanta-vuit anys, veu les orelles al llop. El pas del temps, que fins aleshores només ha tingut per ell una consideració econòmica, pren així un vessant més existencial. Comença a pensar que la vida és quelcom més que acumular capital i que potser realment ha estat un fracassat i que ara, amb la manca de caliu familiar i humà, paga penyora pels seus errors. Això xoca amb l'ambició despietada de Gloria, que del seu espós tria la bossa per sobre de la vida. Golder, quan ja la mort el sotja, fa via cap al seu últim viatge de negocis i, alhora, darrer tram de vida i torna al seu poblet natal rus a fantasiejar si hauria estat més feliç havent-se quedat allà en lloc d'haver emigrat en busca de fortuna. Com el rei Mides, la virtut de Golder s'ha acabat confonent amb la seva pròpia debilitat. I si bé l'afirmació que gairebé tot té un preu és als fonaments d'aquesta novel·la, també ho és que hi ha elements intangibles, com la mala consciència, que no es poden compensar amb diners.

Certament, a Némirovsky en el seu debut se li veuen massa les costures, és massa moralista, potser un xic faulesca, el conjunt té una flaire més teatral que narrativa i no és tan subtil en comparació amb les seves dues altres novel·les publicades. Però paga la pena de llegir-la com a primer esglaó d'entrada al seu univers narratiu. Des del capdamunt d'aquesta escala s'albira un paisatge literari i humà eminentment cruel, d'aquella crueltat tan pròpiament humana.

Irène Némirovsky

(Kiev, 1903-Auschwitz, 1942) va ser una jueva russa, dels anomenats *russos blancs*, exiliada a París a causa de la persecució de la revolució soviètica als anys vint. Ha tingut una revifada literària recent arran de la descoberta i publicació del manuscrit inacabat *Suite francesa* (La Magrana, 2005), que narra de manera gairebé autobiogràfica la fugida de París de la població civil quan arriben els nazis. Posteriorment, va ser detinguda i finalment assassinada pels nazis al camp d'extermini el 17 d'agost del 1942. *David Golder* ha tingut dues adaptacions al cinema.

Autors **Irène Némirovsky**

Traducció **Lourdes Bigorra**

Editorial **La Magrana**

Pàgines **176**